

Pierce Brown: Rudý úsvit

VYDAL Host, Brno 2025

PŘEKLAD Aleš Drobek

OBÁLKA Sail, Faceout
Studio / Charles Brock

STRAN 376 / CENA 479 Kč

WWW.HOSTBRNO.CZ

DOSPÍVAJÍCÍ
NAPOSPAS

Vyprávění o skupině dospívajících, které se z toho či onoho důvodu zvrtné v krvavou lázeň, je oblíbeným motivem nejpозději od doby, kdy William Golding napsal v roce 1954 kultovního *Pána much*. Například v hororových vodách bojují děti proti nevyčleněnému zlu v románu *To* od Stephena Kinga nebo v *Temném létě* od Dana Simmonse. V science fiction zase zaujme *Enderova hra* od Orsona Scotta Carda, v níž mají malé děti zabránit invazi nepochopitelných emzáků. I na ni ostatně Pierce Brown v *Rudém úsvitu* očividně odkazuje.

Největšího rozmachu se však knihám s tímto ústředním motivem dostalo s nástupem *Hunger Games* od Suzanne Collinsové, kde kromě stěžejní knižní trilogie vyšly také dva prequely a především filmová zpracování všech knih. Úspěšná byla i trilogie *Divergence* od Veroniky Rothové (taktéž zfilmována) nebo série *Labyrint: Útěk* od Johna Dashnera (i ta byla zfilmována). Ovšem v porovnání s nimi slibuje *Rudý úsvit* podstatně složitější zápletku a jednoznačný svět.

Rudý těžký
život má

Tak například šestnáctiletý Darrow je Rudý, tedy nejnižší z nejnižších. Spolu s rodinou živoří v dolech hluboko pod povrchem Marsu, sotvakdy mají co do úst a jejich šlachovitá těla se snad ani nedají srovnávat s dobře živěnými Zlatými, kteří celé civilizaci vládou železnou rukou. V dolech na terraformovací plyny se umírá brzy, třeba v pětadvaceti, a tak Darrow už dávno kutá po boku svých příbuzných. Po večerech pak skládá komplimenty své novomanželce

Eo (ano, brali se na Rudé pozdě, až v šestnácti). Jenže právě v tom je problém.

Idealistka Eo celý svůj krátký život sní o svobodě a jeden její mučednický pokus spustí lavinu událostí, na jejímž konci stane Darrow na povrchu Marsu. A zjistí, že Zlatí jim po celá pokolení lhali. Rudí už nejsou pionýry, kteří planetu obývají jako jediní, než bude povrch dostatečně terraformován pro všechny ostatní kasty. Naopak, povrch už dávno zabydlený je, jen vládům se hodí mít sto milionů Rudých stále zavřených v dolech.

Darrow přísahá, že za to celou společnost rozvrátí. A nejlepší cesta k tomu je zapřít svůj původ, nechat si sérii operací vylepšit tělo a zapsat se do elitní akademie Zlatých.

Institut, jak se jí říká, ale není o sezení v posluchárně. Dvanáct Domů, každý pojmenovaný dle antického boha, tady bude muset sehrát během jednoho roku krvavou partii o vítězství nad všemi ostatními v simulovaném pseudofantasy světě. Rozzuřený Darrow skončí přesně tam, kam patří – v brutálním, válečnickém Domě Martově.

Ne jen tak ledajaká
young adult dystopie

Rudý úsvit původně vyšel v originále v roce 2014, kdy byla vlna románů o teenagech bojujících proti dystopickým režimům budoucnosti na vrcholu. Od většiny z nich se však značně odlišuje. Tak především tu romantika hraje

FILM, NEBO
SERIÁL?

Podobně jako u dalších děl dystopické young adult se u *Rudého úsvitu* uvažovalo o filmovém zpracování. Práva si zajistilo studio Universal Pictures hned v roce 2014, kdy vyšla úvodní kniha. Po různých peripetiích však z produkce sešlo a práva se vrátila k samotnému spisovateli.

Ten pak v roce 2018 oznámil, že chystá scénář pro seriál, o pár let později, že ho známým rozpočtem zvažuje podpořit velká streamingová služba. Pak se však naděje začala opět vytrácet. Jisté je, že drsné hrané zpracování s epickým rozmachem a ratingem R, který by sérii slušel jako ulitý, není zas tak jednoduché dotáhnout od prvotního nápadu až na obrazovky. Fanoušci ale nepřestávají doufat.

jen dílčí roli, plně podřízená náladě celého vyprávění, která knihu řadí spíše do grimdarku po bok titulů jako *Trnový princ* od Marka Lawrence. Ostatně se vznětlivým hrdinou, který v šestnácti rube hluboko pod zemí a vidí své blízké strádat a umírat jednoho za druhým, snad ani jinou atmosféru čekat nelze.

Takže ve stěžejní části příběhu, v níž si to v rámci výuky Institutu rozdává na férovkou všech dvanáct Domů, se autor nešití, tí sáhnout k čemukoli, počínaje urezáváním uší a konče znásilňováním a bezuzdnými vraždami, nad nimiž nikdo ani nemrkne. V takových podmínkách spisovatelé občas sáhnou ke strategii, v níž jsou všechny postavy protivné a hrdina „pouze“ nejméně z nich nesympatický – a přesně toho jsme svědky i v *Rudém úsvitu*.

Specifické jsou také kulisy vesmírné civilizace, silně ovlivněné anti-kou, kde se cení fyzická i psychická zdatnost a především zásluhy jedince navzdory vytrpěnému příkoří. Třebaže autor poodhalí pouze část z toho, jak celé jeho univerzum funguje, dává tušit, že jeho barvitý kastovní svět skrývá ještě mnohá zákoutí. Zaujme také nejednoznačný náhled na všemožné kulturní války současnosti – například že demokracie je přežitá, ale autokracie

řešením také není, že ženy jsou na jednu stranu silné, ale na druhou musejí být zachraňovány udatným hrdinou, či že nevadí, když queer lidé (alespoň dle prvního dílu) ve vyprávění nápadně chybí.

S revolucí to bude
složitější

Třebaže pracuje s často ohraňovanými prvky, povyšuje Pierce Brown svůj *Rudý úsvit* na ojedinělý počín, který uhrane svým čtivým vyprávěním a chytrými, dramatickými zvraty, neotřelou směsí témat i svěbytným hrdinou. S čím dál postupujícími stránkami je jasné, že to s onou revolucí bude mnohem složitější, než se původně zdálo. O to zajímavější ale bude výsledná několikadílná saga. Z jedné knihy se totiž postupem času stala trilogie a ve finále sedmidílný epos. ☒

RADĚJII
DESKOVKU

Nejasnosti okolo různých zpracování knižní série trvaly tak dlouho, až všechny předstihla stejnojmenná deskovka, kterou v českém překladu od roku 2021 nabízí vydavatelství Albi a u distributorů je dodnes k sehnání. Jde o karetní hru na principu *Tajuplných říší*, která se pyšní 112 krásně ilustrovanými kartami, rozdělenými do 14 barev dle jednotlivých kast z autorova světa.

Třebaže princip samotné hry je jednoduchý, právě speciální schopnosti postav na kartách, z nichž některé jsou přímo inspirovány Brownovými hrdiny, dělají ze hry komplexnější zážitek na cca 45–60 minut, a to pro 1–6 hráčů starších 14 let. Ideální na zkrácení chvíle, než vyjde český další díl knižní série.

RUDÝ
ÚSVITCESTA KE SVRŽENÍ
TYRANIE VEDE SKRZ
POTOKY KRVE

PŘÍBĚHŮ O DOSPÍVAJÍCÍCH, KTERÍ SE SNAŽÍ SVRHNOUT PROHNILÝ A NÁSILNÝ POLITICKÝ REŽIM A NASTOLIT JEHO SVOBODNĚJŠÍ ALTERNATIVU, NAJDEME VE FANTASTICKÉ LITERATUŘE POSLEDNÍCH DEKÁD PŘEHRŠEL. MÁLOKDY SE OVŠEM ODEHRÁVAJÍ V ZÁPLAVÁCH KRVE NA MARSU A MÁLOKDY JSOU TAK ČTIVÉ. text Jan Nohovec